

Семчук Н. О.,
кандидат юридичних наук,
страший викладач,
Національний авіаційний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З СПЕЦІАЛЬНИХ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ЗА МЕТОДИКОЮ CLIL

Під час викладання юридичних дисциплін у ВНЗ в умовах України (коли згідно навчального плану заняття мають чіткий поділ на лекції та семінари або лабораторні роботи) CLIL (Content and Language Integrated Learning) може застосовуватися лише з врахуванням вказаних особливостей.

Наприклад, при підготовці до лекційного заняття CLIL може застосовуватися лише фрагментарно: 1) доступним є постановка та досягнення одночасно мети заняття з погляду оволодіння іноземною професійною лексикою, та , одночасно – оволодінням знаннями з курсу, який викладається [1, 518]; 2) врахування базових принципів 4 «С» [2, 56] також можливе з поправкою на класичний лекційний формат, який суттєво обмежує викладача в постійній зміні активностей.

Також певні обмеження наявні при викладанні англійською мовою, яка для студентів є іноземною, курсів, які передбачають лабораторні роботи –наприклад, курсу криміналістики. Проте в даному разі елементи CLIL, такі як максимальне застосування іноземної літератури з предмету, різних додаткових матеріалів та збереження необхідної «динаміки» у викладанні також дозволяє покращити оволодіння студентом знаннями з предмету.

Разом з тим, при проведенні семінарських занять для майбутніх юристів, методика CLIL може застосовуватися в повному обсязі. Крім того, вона особливо вдала для підготовки майбутніх юристів, навчання яких традиційно є двоетапним: на першому етапі основою є вивчення теорії, а на другому – вирішення практичних задач. Тобто чергування активностей, характерне для вивчення юридичних дисциплін рідною мовою студента, при викладанні за методикою CLIL отримує додатковий розвиток та новий поштовх.

Типовий план уроку для CLIL складається з таких етапів :

- перевірка попередніх знань;
- практика з змістовної частини уроку іноземною мовою;
- розширення словникового запасу;
- закріплення знань;

- навички підбиття підсумків;
- застосування нових знань;
- перевірка та виправлення помилок [3, 5].

Проте на даному етапі, не дивлячись на більш ніж 30-ти річний досвід викладання предметів англійською мовою в Національному авіаційному університеті, на даний час методика CLIL централізовано не застосовується [1]. Фактично студенти навчаються за програмами, які являють собою переклад дисциплін, які викладаються українською мовою. А при складанні навчально-методичних комплексів така специфіка також не враховується. Проте, наближаючись до міжнародних стандартів викладання, потрібно враховувати наявні новації в педагогічній науці та йти в ногу з часом.

Тому далі, для ілюстрації доцільності застосування такої методики як CLIL при викладанні юридичних дисциплін на англійській мові, представлений приклад плану семінарського заняття з курсу «Адвокатура та нотаріат» (Advocacy and Notary Service in Ukraine) для студентів англійської мови по методиці CLIL, розроблений на базі існуючої навчальної та робочої навчальної програми. В дужках будуть дані певні пояснення.

<p>Topic The concept of the bar (поняття адвокатури)</p>
<p>LESSON AIMS (змістова частина заняття – які питання мають бути розкриті під час семінару) – Content: By the end of the lesson the students will have greater understanding of what bar and barrister’s self-government is, what tasks, organizational forms, types and principles of advocacy can be used for.</p> <p>LESSON AIMS (в рамках даного заняття – які нові юридичні терміни іноземною мовою будуть вивчатись) – Language: The students will have expanded their vocabulary in the field related to the topic: a bar, law bureau, legal practice, lawyer’s office, lawyer unions, right to practice advocacy, lawyer activity, barrister’s self-government, Ukrainian National Bar Association.</p>
<p>Age group Adults</p>
<p>Level B1+</p>
<p>Time 90 minutes</p>
<p>Materials • CLIL lesson worksheet</p>

<p>Introduction</p> <p>This topic and accompanying tasks / activities offers the teacher and students the opportunity to develop both content and language knowledge to an appropriate depth over a single lesson or a series of class hours.</p>
<p>Procedure</p>
<p>1. Lead-in (вступ до уроку) [5-10 minutes]. Students get information by listening to the teacher. The teacher tells the students that they are going to do.</p>
<p>2. Checking previous knowledge (повторення матеріалу з минулого семінару) [5-10 minutes]. Students read a list of phrases and fill in the matching words from past seminar.</p>
<p>3. Expanding knowledge and specific language (розширення знань та практика в використанні термінів) [20 minutes]. Students answer the teacher's questions according to the topic of the seminar.</p>
<p>4. Practising functional language and checking the knowledge (первірка знань) [20 minutes]. Students use their language and special knowledge to find out the right answer for some questions.</p>
<p>5. Noticing and analyzing language (reading)+ Developing cognitive skills (reasoning) (читання+міркування при вирішенні задач) [20 minutes]. Students speak and discuss the cases suggested by the teacher.</p>
<p>6. Vocabulary extension (розширення словникового запасу за рахунок вивчених на занятті слів) [5-10 minutes].</p>
<p>7. Practicing language+ Developing cognitive skills (reasoning) (Мовна практика + Розвиток пізнавальних навичок (міркування) при підведенні підсумків семінару) [5-10 minutes]. Under the guidance of the teacher, students draw conclusions on the issues discussed at the seminar.</p>

Список використаних джерел

1. Semchuk N., Lykhova S., Demianenko U. Using English as a foreign language when teaching subject of the criminal law cycle. *The Asian International Journal of Life Science*, Supplement 21 (2), 2019, pp. 517–534.
2. Jindřiška Šulistová. The Content and Language Integrated Learning Approach in Use. *Acta Educationis Generalis*, 2015, Volume 3: Issue 2, 47–54. URL: <https://doi.org/10.1515/atd-2015-0018>
3. Coyle, D. Content and Language Integrated Learning – Motivating Learners and Teachers. *The Scottish Language Review*, 2006, Volume 13, 1-18.